

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)

9. november 2016 *

»Præjudiciel forelæggelse — direktiv 1999/44/EF — forbrugerkøb og garantier i forbindelse hermed — anvendelsesområde — begrebet »sælger« — mellemmand — særlige omstændigheder«

I sag C-149/15,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af cour d'appel de Liège (appeldomstolen i Liège, Belgien) ved afgørelse af 16. marts 2015, indgået til Domstolen den 30. marts 2015, i sagen:

Sabrina Wathelet

mod

Garage Bietheres & Fils SPRL,

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, J.L. da Cruz Vilaça, og dommerne M. Berger (refererende dommer), A. Borg Barthet, E. Levits og F. Biltgen,

generaladvokat: H. Saugmandsgaard Øe

justitssekretær: A. Calot Escobar,

efter at der er afgivet indlæg af:

- den belgiske regering ved J. Van Holm og J.-C. Halleux, som befuldmægtigede
- den tyske regering ved T. Henze og J. Kemper, som befuldmægtigede
- den østrigske regering ved C. Pesendorfer, som befuldmægtiget
- Europa-Kommissionen ved D. Roussanov og G. Goddin, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 7. april 2016,

afsagt følgende

* Processprog: fransk.

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 1, stk. 2, litra c), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/44/EF af 25. maj 1999 om visse aspekter af forbruger køb og garantier i forbindelse hermed (EFT 1999, L 171, s. 12).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem Sabrina Wathelet og garage Bietheres & Fils SPRL (herefter »garage Bietheres«) vedrørende salg af et brugt køretøj.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 Niende betragtning til direktiv 1999/44 har følgende ordlyd:

»[S]ælgeren bør være direkte ansvarlig over for forbrugeren for, at varerne er i overensstemmelse med aftalen; dette er den traditionelle løsning, der er valgt i medlemsstaternes lovgivninger; sælger bør dog efter regler fastsat i national lovgivning frit kunne gøre regres mod producenten, en tidligere sælger i samme aftalekæde eller en anden mellemmand, medmindre han har givet afkald på denne ret; dette direktiv berører ikke princippet om aftalefrihed mellem sælger, producent, en tidligere sælger eller en anden mellemmand; spørgsmålet om, mod hvem og hvordan sælgeren kan gøre regres, afgøres efter den nationale lovgivning.«
- 4 Artikel 1, stk. 1, i direktiv 1999/44 bestemmer:

»Formålet med dette direktiv er en indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om visse aspekter ved køb af forbrugsvarer og om garantier i forbindelse hermed for at sikre, at der fastsættes et ensartet minimumsniveau for forbrugerbeskyttelse inden for rammerne af det indre marked.«
- 5 Artikel 1, stk. 2, litra c), i direktiv 1999/44 definerer begrebet »sælger« som værende »en fysisk eller juridisk person, der ved en købsaftale handler som led i sit erhverv«.
- 6 Artikel 2, stk. 1, i direktiv 1999/44 bestemmer:

»Sælgeren har pligt til at levere forbrugeren varer, der er i overensstemmelse med købsaftalen.«
- 7 Nævnte direktivs artikel 4, der har overskriften »Regresret«, bestemmer:

»Hvis den endelige sælger er ansvarlig over for forbrugeren for en manglende overensstemmelse, som skyldes en handling eller en undladelse begået af producenten, en tidligere sælger i samme aftalekæde eller en anden mellemmand, skal den endelige sælger have ret til at rejse krav over for den ansvarlige person i aftalekæden. Det afgøres efter national lovgivning, mod hvilken eller hvilke ansvarlige personer den endelige sælger kan rejse krav, og hvilke beføjelser og betingelser for udøvelsen heraf der finder anvendelse.«
- 8 Artikel 8 i direktiv 1999/44 med overskriften »National ret og mindstebeskyttelse« bestemmer:

»1. Udøvelsen af rettighederne efter dette direktiv berører ikke udøvelsen af andre rettigheder, som forbrugeren kan påberåbe sig efter nationale retsregler om ansvar i og uden for kontraktforhold.

2. Medlemsstaterne kan på det af dette direktiv omfattede område vedtage eller opretholde strengere bestemmelser, der er forenelige med traktaten, for at sikre forbrugerne et højere beskyttelsesniveau.«

Belgisk ret

9 Code civils artikel 1649a bestemmer:

»1. Denne afdeling finder anvendelse på aftaler om salg af forbrugsvarer, som en sælger indgår med en forbruger.

2. Ved anvendelsen af denne afdeling forstås ved:

[...]

2) »sælger«: en fysisk eller juridisk person, der er sælger forbrugsvarer som led i sit erhverv.«

De faktiske omstændigheder i sagen og det præjudicielle spørgsmål

- 10 I april 2012 købte Sabrina Wathelet i egenskab af forbruger et brugt køretøj af garage Bietheres. Sabrina Wathelet betalte 4 000 EUR svarende til salgsprisen for dette køretøj til den nævnte garage. Garagen udleverede hverken kvittering, betalingsbevis eller salgsfaktura til Sabrina Wathelet.
- 11 Garage Bietheres lod bilen gennemgå et teknisk syn for egen regning. Den indgav ligeledes anmodningen om indregistrering til den kompetente belgiske myndighed, og Sabrina Wathelet afholdt omkostningerne til denne indregistrering.
- 12 I juli 2012, hvor Sabrina Wathelet stadig ikke havde modtaget fakturaen, gik køretøjet i stykker, hvorefter hun bragte det til garage Bietheres værksted til reparation. Garage Bietheres konstaterede, at motoren var brudt sammen.
- 13 Da Sabrina Wathelet mødte op for at afhente sit reparerede køretøj, modtog hun en faktura for reparationsudgifterne på 2 000 EUR. Hun nægtede at betale den med den begrundelse, at udgifterne skulle afholdes af garage Bietheres i egenskab af sælger af dette køretøj.
- 14 Sabrina Wathelet blev ved denne lejlighed informeret om, at hendes køretøj aldrig havde tilhørt garagen, der ikke havde solgt det for egen regning, men for Marie-Claire Donckels', der ligeledes var en almindelig privatperson. Garage Bietheres havde blot fungeret som mellemmand.
- 15 Den forelæggende ret har fastslået, at Marie-Claire Donckels ikke har modtaget et beløb svarende til den fulde salgspris, idet garage Bietheres har beholdt et beløb på 800 EUR til de reparationer, der blev udført med henblik på at gøre køretøjet klart til salg.
- 16 Ved skrivelse af 17. november 2012 til Sabrina Wathelet bekræftede garage Bietheres dets rolle som mellemmand i det omhandlede salg. Ifølge garage Bietheres udgjorde den sammenbrudte motor en sædvanlig risiko i forbindelse med et køb af et brugt køretøj indgået mellem privatpersoner. Garage Bietheres nægtede derfor fortsat at udlevere køretøjet til Sabrina Wathelet, så længe reparationsfakturaen ikke var betalt fuldt ud. Til sin skrivelse vedlagde garage Bietheres en håndskrevet kvittering for et beløb på 4 000 EUR, som var udfyldt med fornavn og efternavn på den ikke-erhvervsdrivende sælger og køberen, Sabrina Wathelet, men dokumentet var imidlertid kun underskrevet af Marie-Claire Donckels.

- 17 I december 2012 stævnedes garage Bietheres Sabrina Wathelet ved tribunal de première instance de Verviers (retten i første instans i Verviers, Belgien) med påstand om betaling af reparationsfakturaen på 2 000 EUR med tillæg af lovbestemte renter.
- 18 Ved processkrift indgivet til justitskontoret ved tribunal de première instance de Verviers (retten i første instans i Verviers, Belgien) fremsatte Sabrina Wathelet et modkrav med påstand om ophævelse af købet af motorkøretøjet og tilbagebetaling af det beløb, som hun havde betalt på 4 000 EUR med tillæg af renter samt om betaling af et beløb på 2 147,46 EUR i erstatning. Sabrina Wathelet anførte desuden, at garage Bietheres fremsatte påstande ikke var begrundede.
- 19 Tribunal de première instance de Verviers (retten i første instans i Verviers, Belgien) dømte Sabrina Wathelet til at betale fakturaen for reparationerne med tillæg af renter og afviste hendes modkrav. Sabrina Wathelet har appelleret denne dom til den forelæggende ret.
- 20 Denne ret har konstateret, at Sabrina Wathelet er »forbruger« som omhandlet i code civil, og at køretøjet er »en forbrugsvarer« som omhandlet i samme lov. Den har desuden fastslået, at garage Bietheres handlede som led i sit erhverv.
- 21 Garage Bietheres har derimod bestridt at være part i den omtvistede salgsaftale, idet den fremhævede, at ejeren af omhandlede køretøj, dvs. Marie-Claude Donckels, havde overgivet det med henblik på salg på garage Bietheres' forretningssted, og at salget derfor et salg mellem privatpersoner.
- 22 Den forelæggende ret har imidlertid anført, at der foreligger bestyrkede, præcise og samstemmende formodninger, der giver anledning til at antage, at Sabrina Wathelet ikke var blevet oplyst om, at der var tale om et salg mellem privatpersoner.
- 23 På den baggrund har cour d'appel de Liège (appeldomstolen i Liège, Belgien) besluttet at udsætte sagen og stille Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal begrebet »sælger« af forbrugsvarer i den belgiske Code civils artikel 1649a, der er indført ved lov af 1. september 1994 med overskriften »loi relative à la protection des consommateurs en cas de vente de biens de consommation« (lov om forbrugerbeskyttelse i forbindelse med køb af forbrugsvarer), der gennemfører direktiv 1999/44 om visse aspekter af forbrugerbetaling og garantier i forbindelse hermed i belgisk ret, fortolkes således, at det ikke kun omfatter en erhvervsdrivende, der som sælger overdrager ejendomsretten til en forbrugsvarer til en forbruger, men også en erhvervsdrivende, der handler som mellemmand for en ikke-erhvervsdrivende sælger, uanset om den erhvervsdrivende modtager betaling i denne forbindelse, og uanset om den erhvervsdrivende har oplyst over for den potentielle køber, at sælgeren er en privatperson?«

Om det præjudicielle spørgsmål

- 24 Indledningsvis bemærkes, at det fremgår af de for Domstolen fremlagte sagsakter, at ejeren af køretøjet var Marie-Claude Donckels, og ikke garage Bietheres, og at der dermed er tale om et salg mellem privatpersoner, idet garage Bietheres blot handlede som mellemmand.
- 25 Den forelæggende ret har desuden fastslået, at salgsprisen efter fradrag af reparationsudgifterne med henblik på at gøre det omhandlede køretøj klar til salg, blev overført til ejeren af køretøjet. Der er desuden intet i sagens akter, der giver mulighed for at konkludere, at garage Bietheres ikke var blevet bemyndiget af køretøjets ejer til at sælge køretøjet.
- 26 Heraf følger, at garage Bietheres i hovedsagen har handlet som erhvervsdrivende ved salget af en forbrugsvarer for ejerens regning, hvilken ejer selv er en almindelig privatperson, som har givet bemyndigelse til dette salg.

- 27 Det må derfor undersøges, om den forbruger, som købte forbrugsvaren under disse omstændigheder, er omfattet af de garantier, som sikres ved direktiv 1999/44, således at mellemmanden kan anses for sælger som omhandlet i dette direktiv.
- 28 Det bemærkes i denne henseende, at det i henhold til Domstolens faste praksis følger af kravet om en ensartet anvendelse af EU-retten, at såfremt en bestemmelse i EU-retten ikke indeholder nogen udtrykkelig henvisning til medlemsstaternes ret hvad angår et særligt begreb, skal denne sidstnævnte undergives en selvstændig og ensartet fortolkning i hele Den Europæiske Union, som skal søges under hensyntagen til bestemmelsens kontekst og formålet med den pågældende ordning (jf. i denne retning dom af 18.10.2011, Brüstle, C-34/10, EU:C:2011:669, præmis 25, og af 15.10.2015, Axa Belgium, C-494/14, EU:C:2015:692, præmis 21 og den deri nævnte retspraksis).
- 29 Henset til, at artikel 1, stk. 2, litra c), i direktiv 1999/44 definerer begrebet »sælger« uden nogen henvisning til national ret for så vidt angår betydningen af dette begreb, skal bestemmelsen dermed anses for at indeholde et selvstændigt EU-retligt begreb, som ved anvendelsen af dette direktiv skal fortolkes ens på EU's område.
- 30 Desuden bemærkes, at selv om udtrykket »sælger« findes i andre EU-retsakter, findes den særlige definition, der er fastsat i artikel 1, stk. 2, litra c), i direktiv 1999/44, kun i dette direktiv. Som generaladvokaten har anført i punkt 43 i forslaget til afgørelse, er der således tale om et begreb, der skal fortolkes i lyset af de formål, som forfølges med dette direktiv, og under hensyntagen til den særlige funktion, som en »sælger« er tillagt i nævnte direktiv.
- 31 Artikel 1, stk. 2, litra c), i direktiv 1999/44 definerer sælger som »en fysisk eller juridisk person, der ved en købsaftale handler som led i sit erhverv«.
- 32 Det skal bemærkes, at det således definerede begreb »sælger« har en objektiv karakter (jf. analogt dom af 3.9.2015, Costea, C-110/14, EU:C:2015:538, præmis 21, og kendelse af 19.11.2015, Tarcâu, EU:C:2015:772, præmis 27), som støttes på omstændigheder, såsom at der foreligger en »købsaftale«, et salg af en »forbrugsvare« og en »handl[ing] som led i [et] erhverv«.
- 33 Det er korrekt, at dette begreb ikke henviser til begrebet mellemmand. Overordnet set indeholder direktiv 1999/44 ikke nogen definition af begrebet »mellemmand«, selv om det både fremgår af niende betragtning hertil og dets artikel 4. Genstanden for dette begreb er heller ikke mellemmandens ansvar over for forbrugeren i forbindelse med en salgskontrakt.
- 34 Som generaladvokaten i det væsentlige har anført i punkt 51 i forslaget til afgørelse, udelukker denne konstatering ikke i sig selv, at begrebet »sælger« som omhandlet i artikel 1, stk. 2, litra c), i direktiv 1999/44 kan fortolkes således, at det omfatter en erhvervsdrivende, der handler i en privatpersons navn, når den pågældende fra forbrugers synsvinkel fremstår som den, der handler ved en købsaftale som led i sit erhverv. Den erhvervsdrivende kan nemlig forvirre forbrugeren ved at lade forbrugeren tro, at den erhvervsdrivende sælger varen i ejerskab af ejeren af varen.
- 35 Det skal i denne forbindelse for det første bemærkes, at intet i ordlyden af artikel 1, stk. 2, litra c), i direktiv 1999/44 er til hinder for en sådan fortolkning.
- 36 Det skal for det andet konstateres, at en teleologisk fortolkning af artikel 1, stk. 2, litra c), i direktiv 1999/44 under hensyn til dets formål om at bidrage til virkeliggørelsen af et højt forbrugerbeskyttelsesniveau (dom af 3.10.2013, Duarte Hueros, C-32/12, EU:C:2013:637, præmis 25), understøtter den fortolkning af denne bestemmelse, som er foretaget i nærværende doms præmis 34.
- 37 I henhold til artikel 2, stk. 1, og artikel 3 i direktiv 1999/44 har sælgeren nemlig pligt til at levere forbrugeren varer, der er i overensstemmelse med købsaftalen, og i tilfælde af manglende overensstemmelse at afhjælpe den manglende overensstemmelse eller omlevere varen i henhold til

stk. 3 i sidstnævnte bestemmelse. I direktivets artikel 1, stk. 2, litra c), afgrænses kredsen af personer, som forbrugeren kan henvende sig til med henblik på at gøre sine rettigheder i henhold til direktivet gældende. Forbrugers kendskab til sælgers identitet og navnlig kendskabet til, om han er privat eller erhvervsdrivende, er dermed en afgørende forudsætning for, at forbrugeren kan nyde godt af den beskyttelse, som direktiv 1999/44 giver ham.

- 38 I det tilfælde, hvor en erhvervsdrivende under omstændigheder som dem, der foreligger i hovedsagen, handler som mellemmand for en privatperson, kan forbrugers manglende kendskab til, i hvilken egenskab denne erhvervsdrivende handler i forbindelse med salget, fratager forbrugeren de rettigheder, som han er tillagt i henhold til direktiv 1999/44, og der er ufravigelige i henhold til direktivets artikel 7, stk. 1.
- 39 For at forbrugeren er sikret en effektiv beskyttelse i henhold til direktiv 1999/44, er det afgørende, at forbrugeren informeres om, at ejeren er en privatperson. Denne fortolkning gør det muligt at tillægge direktivet en effektiv virkning og er i overensstemmelse med Domstolens praksis, hvorefter den ved EU-direktiverne om forbrugerbeskyttelse indførte beskyttelsesordning hviler på den betragtning, at forbrugeren befinder sig i en svagere stilling end den erhvervsdrivende hvad angår såvel forhandlingsstyrke som informationsniveau (dom af 4.6.2015, Faber, C-497/13, EU:C:2015:357, præmis 42).
- 40 Der foreligger nemlig en betydelig uligevægt mellem forbrugeren og en erhvervsdrivende mellemmand hvad angår oplysningsniveauet, navnlig når forbrugeren ikke er informeret om, at ejeren af den solgte vare reelt er en privatperson.
- 41 Under omstændigheder som de i hovedsagen omhandlede, hvor forbrugeren nemt kan vildledes med hensyn til betingelserne for det omhandlede salg, skal forbrugeren tillægges en udvidet beskyttelse. Sælgers ansvar i medfør af direktiv 1999/44 skal dermed kunne pålægges en mellemmand, der, når han præsenterer sig over for forbrugeren, skaber en risiko for forveksling hos forbrugeren, idet han lader forbrugeren tro, at han handler i egenskab af ejer af den solgte vare.
- 42 Den modsatte fortolkning, der i alle tilfælde vil udelukke en erhvervsdrivende, der handler som mellemmand, fra anvendelsesområdet for artikel 1, stk. 2, litra c), i direktiv 1999/44, ville gribe ind i det overordnede mål, der forfølges med EU-lovgivningen på forbrugerbeskyttelsesområdet, og som er fastsat i artikel 169 TEUF, dvs. at sikre et højt forbrugerbeskyttelsesniveau og dermed forbrugernes tillid.
- 43 Hvad for det tredje angår spørgsmålet om mellemmandens vederlag for sin formidling skal det konstateres, at vederlaget, som er forbundet med aftaleforholdet mellem den ikke-erhvervsdrivende ejer og mellemmanden, ikke er omfattet af anvendelsesområdet for direktiv 1999/44. Spørgsmålet om, hvorvidt mellemmanden modtager et vederlag eller ej for sin formidling, er som anført af Kommissionen og den østrigske regering irrelevant for bedømmelsen af, om mellemmanden skal anses for »sælger« som omhandlet i artikel 1, stk. 2, litra c), i direktiv 1999/44.
- 44 Det tilkommer den kompetente nationale ret at undersøge, om en erhvervsdrivende i en situation som den i hovedsagen omhandlede kan anses for »sælger« som omhandlet i artikel 1, stk. 2, litra c), i direktiv 1999/44, når han ikke behørigt har informeret forbrugeren om, at han ikke er ejer af den solgte vare, hvilket indebærer, at den kompetente nationale ret skal tage hensyn til alle sagens omstændigheder (jf. analogt dom af 4.6.2015, Faber, C-497/13, EU:C:2015:357, præmis 38 og 39). I denne forbindelse kan omfanget af mellemmandens deltagelse og indsats i forbindelse med salget, omstændighederne omkring varens præsentation over for forbrugeren og sidstnævntes adfærd være relevante med henblik på at afgøre, om forbrugeren burde have forstået, at mellemmanden handlede for en privatpersons regning.

- 45 Henset til det ovenstående skal begrebet »sælger« som omhandlet i artikel 1, stk. 2, litra c), i direktiv 1999/44 fortolkes således, at det ligeledes omfatter en erhvervsdrivende, der handler som mellemmand for en privatpersons regning, og som ikke behørigt har informeret forbrugeren om, at ejeren af den solgte vare er en privatperson, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at undersøge under hensyn til alle sagens omstændigheder. Den ovenstående fortolkning afhænger ikke af, om mellemmanden modtager et vederlag eller ej for sin formidling.

Sagens omkostninger

- 46 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parter udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Femte Afdeling) for ret:

Begrebet »sælger« som omhandlet i artikel 1, stk. 2, litra c), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/44/EF af 25. maj 1999 om visse aspekter af forbrugerkøb og garantier i forbindelse hermed skal fortolkes således, at det ligeledes omfatter en erhvervsdrivende, der handler som mellemmand for en privatpersons regning, og som ikke behørigt har informeret forbrugeren om, at ejeren af den solgte vare er en privatperson, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at undersøge under hensyn til alle sagens omstændigheder. Den ovenstående fortolkning afhænger ikke af, om mellemmanden modtager et vederlag eller ej for sin formidling.

Underskrifter